

Kommissionens arbetsprogram 2016

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram 2016 – Dags för nya tag (KOM(2015) 610) i de delar som berör civilutskottets beredningsområde.

Civilutskottet lämnar i yttrandet vissa synpunkter på kommissionens arbetsprogram i dessa delar.

I yttrandet finns tre avvikande meningar.

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2016

I arbetsprogrammet, som är den sittande kommissionens andra, anför kommissionen att den kommer att fortsätta att agera i de stora frågor där européerna förväntar sig att EU ska göra en insats.

Programmet bygger på kommissionens tio politiska prioriteringar och strategierna från arbetsprogrammet 2015, bl.a. strategin för den digitala inre marknaden, energiunionen, den europeiska migrationsagendan, kapitalmarknadsunionen, handlingsplanen för en rättvis och effektiv företagsbeskattnings, den nya handelsstrategin, nyligen framlagda förslag om en fördjupad och stärkt ekonomisk och monetär union samt strategin för den inre marknaden.

Till arbetsprogrammet har kommissionen fogat sex bilagor.

- Bilaga I till arbetsprogrammet listar 23 nya initiativ, av vilka de flesta utgör kluster av olika åtgärder.
- Bilaga II till arbetsprogrammet redogör för 27 initiativ inom Refitprogrammet för lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat.
- Bilaga III till arbetsprogrammet anger 17 liggande förslag för prioriterad behandling.
- Bilaga IV till arbetsprogrammet listar 20 liggande förslag som ska dras tillbaka senast april 2016, i två fall under villkor att ingen överenskomst nåtts i förhandlingarna till dess och i fem fall med anledning av att nya förslag ska presenteras.
- Bilaga V till arbetsprogrammet listar 28 initiativ att upphäva rättsakter som kommissionen anser inte längre är relevanta.
- Bilaga VI till arbetsprogrammet innehåller 68 rättsakter som börjar tillämpas under 2016.

I bilaga III till arbetsprogrammet finns ett förslag som rör civilutskottets beredningsområde. Det är direktivförslaget om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder. Utskottet behandlar denna fråga först. Därefter behandlas arbetsprogrammet i övrigt.

Direktivförslaget om könsfördelning i bolagsstyrelser

Kommissionens arbetsprogram

Kommissionen anför att den har prioriterade lagändringar som, om de godkänns snabbt, kan få direkt inverkan på bl.a. sysselsättning och tillväxt, se bilaga III till arbetsprogrammet. Under 2016 kommer kommissionen att lägga särskild vikt vid arbetande familjers balans mellan arbete och familjeliv, bl.a.

för att få ut fler kvinnor i förvärvsarbete. Enligt kommissionen är direktivförslaget om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder ett prioriterat förslag som torde antas under 2016 (punkt 3 i bilaga III till arbetsprogrammet).

Civilutskottets ställningstagande

Kommissionens förslag till ett direktiv om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser var under hösten 2012 föremål för subsidiaritetsprövning i riksdagen. Civilutskottet ansåg att direktivförslaget strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138). I det motiverade yttrandet anförde riksdagen bl.a. att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt riksdagen var det positivt med initiativ på ett så viktigt område. Riksdagen ansåg dock att de regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. De gränsöverskridande problemen på området var, enligt riksdagen, inte heller så stora att en reglering av frågan på EU-nivå är motiverad. Riksdagen ansåg alltså att det inte fanns tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedömdes kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder.

I december 2014 överlade civilutskottet med företrädare för regeringen om direktivförslaget. Utskottet ansåg att det är viktigt att könsfördelningen inom det ekonomiska beslutsfattandet blir jämnare. Men utskottet ansåg inte att det fanns tillräckliga skäl för att införa könskvotering på EU-nivå. Varje EU-land bör själv få bestämma reglerna för hur ägarna i ett företag utser styrelseledamöter. Enligt utskottet var förslaget inte förenligt med vare sig subsidiaritetsprincipen eller proportionalitetsprincipen (prot. 2014/15:10 § 4).

Civilutskottet står fast vid sin ståndpunkt som redovisats ovan.

Arbetsprogrammet i övrigt

Kommissionens arbetsprogram

Två av de 23 nya initiativ som presenteras i bilaga I ligger delvis inom civilutskottets beredningsområde. Det gäller genomförandet av strategin för den digitala inre marknaden (punkt 6) och uppföljningen av strategin för den inre marknaden (punkt 9).

Beträffande en sammankopplad digital inre marknad anför kommissionen att en blomstrande digital ekonomi kan få marknaderna att växa och skapa sysselsättning. EU kan bli ledande här om vi kan komma över splittringen, förbättra utbudet för de europeiska konsumenterna och skapa nya möjligheter för företaget. Därför lade kommissionen i maj 2015 fram ett förslag till strategi

för den digitala inre marknaden. Kommissionens mål är att lägga fram alla tillhörande förslag före slutet av 2016, så att EU kan bygga upp en fullt fungerande digital inre marknad under den här kommissionens mandatperiod.

I december ska kommissionen lägga fram sin syn på en modernare, mer EU-inriktad modell för upphovsrätt för att ta hänsyn till den digitala revolutionen. Kommissionen ska också lägga fram förslag om digitala avtalsrättigheter.

Efter överenskommelsen om förslagen om en uppkopplad kontinent arbetar kommissionen nu på en heltäckande översyn av teleregleringen. När de respektive Refitöversynerna är färdiga kommer kommissionen att se över direktivet om audiovisuella tjänster och medietjänster, satellit- och kabeldirektivet samt förordningen om konsumentskyddssamarbete för att se till att system verkligen fungerar i allmänhetens tjänst.

Vad gäller en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en starkt industrias anför kommissionen att den inre marknaden är EU:s största och unika tillgång. Den gör att människor, varor, tjänster och kapital kan röra sig friare. Den leder till ett större utbud och lägre priser för konsumenterna. Den gör att människor kan bo, arbeta och studera där de vill. Den erbjuder möjligheter för egenföretagare och företag genom att minska det krångel de annars skulle råka ut för om de verkar i ett annat EU-land. Den är grunden för vår europeiska industris konkurrenskraft.

I och med antagandet den 28 oktober 2015 av strategin för den inre marknaden har kommissionen framhållit att det är angeläget att bygga vidare på dessa starka sidor och ta vara på den inre marknadens hela potential, anpassa den till nya ekonomins förhållanden och göra den till startbana för starka företag i en global ekonomi. Nu ska kommissionen inrikta sig på konkreta åtgärder, t.ex. att hjälpa nya företag att växa. Kommissionen är besluten att hjälpa små och medelstora företag och uppstartsföretag att växa genom att åtgärda regelhinder och underlätta tillgången till finansiering. Kommissionen ska lägga fram ett nytt initiativ om förebyggande omstrukturering och om en andra chans för företagare efter en konkurs.

Vidare redovisar kommissionen ett antal lagstiftningsinitiativ och andra åtgärder inom ramen för bättre lagstiftning (Refitinitiativ) som kommissionen planerar att vidta under 2016 (bilaga II till arbetsprogrammet). Inom civilutskottets beredningsområde planeras en utvärdering av hissdirektivet 95/16/EG, en utvärdering av direktiv 2009/1003/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon och en uppföljning av en bedömning av tillämpningen av förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (punkterna 3, 25 och 27 i bilaga II till arbetsprogrammet).

Presenterade förslag

Kommissionen antog den 9 december 2015 dels ett förslag till ett direktiv om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, dels ett förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor på nätet och annan distansförsäljning av varor. Dessa två förslag och ett förslag till förordning om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online är de första nya lagstiftningsinitiativ som kommissionen antar inom ramen för strategin för en digital inre marknad.

Civilutskottets ställningstagande

Civilutskottet vill inledningsvis framhålla att utskottet stöder den inriktning som kommissionen anger i arbetsprogrammet.

När det gäller nya förslag vill utskottet understryka betydelsen av att medlemsstaternas olika rättsliga system och traditioner beaktas och att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna respekteras. Utskottet vill även betona vikten av att nya initiativ baseras på reella behov.

I arbetsprogrammet anför kommissionen att den inom ramen för strategin för den digitala inre marknaden bl.a. avser att ta initiativ till ett lagförslag om digitala avtalsrättigheter och göra en översyn av förordningen om konsument-skyddssamarbete. Som redovisats ovan har kommissionen nyligen lagt fram ett förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och ett förslag till direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor på nätet och annan distansförsäljning av varor. Förslagen till rättsakter kommer att subsidiaritetsprövas av utskottet under våren 2016. Utskottet vill framhålla att det är av stor vikt att de initiativ som tas på detta område säkerställer ett konsumentskydd som är lika högt eller högre än det konsumentskydd som gäller enligt svensk rätt.

Utskottet ser positivt på kommissionens arbete med strategin för den inre marknaden och välkomnar förslag som underlättar för små och medelstora företag och nystartade företag att växa samt förslag om misslyckade företags-satsningar och insolvens.

Utskottet har inte något att invända mot de åtgärder inom ramen för bättre lagstiftning (Refitinitiativ) som kommissionen planerar att vidta under 2016.

Stockholm den 19 januari 2016

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Johanna Haraldsson (S), Solveig Zander (C) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Avvikande meningar

1. Direktivförslaget om könsfördelning i bolagsstyrelser (S, MP)

Johan Löfstrand (S), Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Leif Nysmed (S) och Johanna Haraldsson (S) anför:

Sverige ligger långt fram på jämställdhetsområdet, även om det finns mycket kvar att göra. I många länder inom EU är bristen på kvinnor i maktpositioner påtaglig. Det är därför angeläget att Sverige arbetar aktivt även på EU-nivå för att jämna ut skillnaderna mellan könen.

En jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte problemet med bristen på jämställdhet i samhället, men är ett viktigt steg som tillsammans med andra leder i riktning mot ett samhälle där kvinnorna har halva makten och hela lönen.

Vi stöder kommissionens direktivförslag. Förslaget ger medlemsländerna ett betydande utrymme för att uppnå målsättningen på det sätt som medlemsstaterna önskar, t.ex. genom näringslivets självreglering.

Mot denna bakgrund anser vi liksom kommissionen att arbetet med direktivförslaget bör vara prioriterat.

2. Direktivförslaget om könsfördelning i bolagsstyrelser (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V) anför:

Liksom utskottets majoritet motsätter jag mig direktivförslaget. Mina skäl för det är följande.

Man måste sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Jag anser alltså att det är mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Åtgärder i detta syfte ska dock inte företas på EU-nivå.

3. Arbetsprogrammet i övrigt (SD)

Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilander (SD) anför:

Vi kan inte ställa oss bakom den inriktning som kommissionen anger för 2016. Enligt vår mening bör arbetet inom EU i högre grad inriktas på att minska överstatligheten och öka medlemsstaternas självbestämmande. Vi anser att

eventuella nya lagstiftningsinitiativ ska bygga på minimiharmonisering och ge medlemsstaterna utrymme att själva bestämma nivån på de nationella reglerna.